

OCHĘDOŻNOŚĆ (33) *sb f*

Wszystkie o jasne.

sg N ochędożność (11). ◇ G ochędożności (4). ◇ D ochędożności (3). ◇ A ochędożność (4). ◇ I ochędożnością (4). ◇ L ochędożności (4). ◇ pl N ochędożności (1). ◇ D ochędożnościom (1). ◇ A ochędożności (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. Czystość, schludność, porządek; munditia, mundities *Mącz, Cn (4) : Munditia vel Mundities, Chędogość/ Ochędożność. Mącz 236d.*

Przen: Czystość moralna (2) : ona nędzna dufyczkka twoia w oney wielkiej ochędożności swoiey/ będąc vbrana niewinnością a czyłtością fumnienia swego/ przyślza z onego wdzyęcznego a świętego Ieruzalem RejPos 210.

W przeciwstawieniu: »ochędożność ... plugastwo« (1): BiałKat 61 cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »ochędożność duszna i cielesna« (1): bo iż Pan Bóg w nas czyłtość/ y ochędożność dufzną y cielesną miłwie: w żadnym plugałtwie káždego grzechu niechciał by nas mieć. BiałKat 61.

a. O zabiegach pielęgnacyjnych przy roślinach; przen (1) : *iż nas ten iedyny synaczek zowie gąłalkami a latorollami swemi/ ktorzyfmy poźli z oney świętey winney máci/ [...] a zowie nas członki ciála swego. A což rozumiełz iákiew ochędożności ty członki potrzebiuą? RejPos 172.*

2. Piękność, ozdobność, wystawność; elegantia, mundities, polites *Mącz, Cn; decor Vulg; concinnitas, ornamentum, ornatus, pulchritudo Mącz; lautitia, munditia Cn (19) : Elegancia, Piękność/ Ochędożność. Mącz 187d, 54b, 297d, 308a.*

ochędożność czego, czyja [w tym: G sb (2), pron poss (1)] (3): BielKron 189v; Słuchayże iáką ochędożność a podobieńthwo miałta tego tu nam Ian święthy [...] opowiedać ráczy. RejAp 181v; RejPos 341v.

W połączeniu szeregowym (1): Pátrzayże [...] iáką mu [człowiekowi] dał vrodę nád wżytko ine fthworzenie/ iáką ochędożność/ iáką żywność/ iákiew opánowanie wżyłtkiego RejPos 191v.

Szeregi: »dostatek i ochędożność« (1): s którą [księżną mazowecką] theż brát Stániław iechał z wielkim doftáthkiem y ochędożnością BielKron 418v.

»wielmożność a ochędożność« (1): Ktory [tron boski] [...] iuz thák muśi trwác/ w tey tám wielmożności/ a w tey ochędożności swoiey. RejPos 341v.

Przen (4) :

a) Wspaniałość, chwała [czyja] (3) : *A odeflá od corki Sionłkiey wífelka ochędożność iey Leop Thren 1/6, Ps 29/8; Mącz 346c.*

b) Łagodność i ogłada (1) :

W przeciwstawieniu: »grubość ... ochędożność« (1): Ex feritate ad mansuetudinem traducere, Od beftialskiew grubości ku luckości y ochędożności przywieś. Mącz 120d.

Szereg: »ludzkość i ochędożność« (1): Mącz 120d cf W przeciwstawieniu.

a. Dbalość o swój wygląd, zamiłowanie do strojów, elegancja; cultus *Mącz, Modrz (4) : Excultus atque expolitus vita atque cultu, Ták w ochędożności yáko y w obyczáyách dobrze wypolerowany. Mącz 308a.*

ochędożność czyja (1): którą [Klaudię] ludzie mieli za zbytnią niewiaśtę dla iey ochędożności *BielKron* 25.

W połączeniu szeregowym (1): gdy żonę wychwalał przed iednim z wdzięczności/ Y z wrośtu fubtylnego y z ochędożności *PaprPan* [Hh5]v.

Wyrażenie: »ochędożność cielesna« (1): Bo á což czjni ochędożność ćielelna [*cultus corporis*] y kuchnia/ iedno iż ćiału służy *ModrzBaz* 143v.

b. *O mowie* (2) : Piłżą też drudzy áby fie okazał w ochędożności mowie. *BielKron* 334.

Wyrażenie: »ochędożność słow« (1): [Luter] wyłożył [*pisma łacińskie*] z wielką ochędożnością słow/ y z wypolerowaniem Niemieckiego ięzyká *BielKron* 225.

Szereg: »ochędożność i wypolerowanie« (1): *BielKron* 225 *cf* *Wyrażenie*.

3. *To, co zdobi* (6) :

Wyrażenie: »ochędożność kościelna« (1): kiedyby ich za Bogi v łiebie niemieli nigdy by [...] Złotem y łrebrem ich [obrazów] nie pokładáli/ ochęgożnością [!] kościelną nie nazywáli *KrowObr* 116v.

Przen [czego] (1) : która [nauka] iest tak pewnym fundamentem y wdzyęczną ochędożnością iego [królestwa Pańskiego]/ y Kościoła iego S. *LubPs* V2v.

a. *Przedmiot służący upiększeniu, ozdoba* (4) :

ochędożność czego (1): Amplustra [...], Navium ornamenta, Łodzi ochędożność *Mącz* 8b.

Przen (3) :

ochędożność czego (1): *RejPos* [292]v *cf* *W połączeniu szeregowym*.

ochędożność czyja (1): Iż ci mądrzy zawnždy łtali z zápalonemi lámpami/ á s przyochędożonemi łprawami/ przed łwiątą oblicznością iego [...]. Coż to były za ochędożności ich? *RejPos* 341v.

W połączeniu szeregowym (1): iestliże fie kto przypátrzy pięknościam/ bogáctwam/ ochędożnościam/ á rozlicznym przyprawám łwiątá tego iáko wiele rołkofzy á bogáctwa znajdye w tych márnych omyłnościam iego. *RejPos* [292]v.

Szereg: »ochędożność albo odzienie swadziebne« (1): O wielki włtyd á wielkie zápalenie musi być/ kto tam przydye do tych thák łwiątych rołkofzy/ [...]. A iż mu rzeká: Iákoś tu łmiał wniść przyacielu [!]/ nie máiąc żadney ochędożności álbo odzyenia łwádyebnego ná łobie. *RejPos* 193.

4. *Sprzęty, wyposażenie, dobytek; apparatus* *Mącz* (2) : Tákże dziewczká co iey iest od Rodzicow dano ku iey ochędożności/ w łzátách/ w łprzęćie domowym/ tego nie powinny kłáć [do podziału spadkowego] *GroicPorz* ff4; *Mącz* 279d.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (w łłumaczeniu nazwy)* (2) : Y wziáłem łobie dwie rozdze/ iedną názwał (Noám) to iest ochędożność [*decorem*] á drugą názwał (Hoblim) to iest Powrołkiem *Leop Zach* 11/7, *Zach* 11/10.

Synonimy: **1.** czystość; **2.**, **3.** elegancyja, okrása, ozdoba, ozdobność, piękność, przybranie; **3.a.** przyprawa; **4.** sprzęt.

Cf **NIEOCHĘDOŻNOŚĆ, OCHĘDOGA, OCHĘDOGOŚĆ, OCHĘDOSTWO, OCHĘDOŻENIE, OCHĘDOŻENSTWO, OCHĘDOŻKA**